

Яворська Я.В.,
Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник: Мельниченко Р.В.,
к.ю.н., адвокат, завідувач кафедри
правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет
м. Київ

РЕАЛІЗАЦІЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Війна в Україні триває вже майже вісім місяців. За ці тижні багато українців через агресію росії втратили будинок, роботу, рідних і близьких, бізнес. Життя багатьох повністю змінилося. Це потягло за собою й інші суттєві зміни – готовність відстоювати свої права та миттєве перевлаштування під жорстокі реалії сьогодення.

Корпоративні права - це права особи, частка якої визначається у статутному капіталі (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами [1].

Правове регулювання суспільних відносин, пов'язаних із реалізацією корпоративних прав їх суб'єктів, завжди перебувало у постійному розвитку, при чому не завжди зміни, які впроваджувались на законодавчому рівні, давали можливість швидкого пристосування до них, а у зв'язку із повномасштабною війною російської федерацією проти України змінність регулювання корпоративного законодавства зросла, так як починаючи з перших днів війни було ухвалено чимало термінових рішень, які в подальшому були доповнені, змінені чи скасовані.

Зокрема, як приклад, у зв'язку з введенням воєнного стану відповідно до Указу Президента України № 64/2022 від 24.02.2022 встановлено, що у період дії воєнного стану загальні збори акціонерів акціонерного товариства або учасників корпоративного інвестиційного фонду можуть бути проведені виключно шляхом дистанційного проведення відповідно до Тимчасового порядку скликання та дистанційного проведення загальних зборів акціонерів та загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду; акціонерні товариства або корпоративні інвестиційні фонди, місцезнаходження яких розташовані на територіях України, які не є тимчасово окупованими російською федерацією територіями України (тимчасово окупованими територіями), відповідно до статті 1¹ Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», повинні провести річні загальні збори до 31.12.2022 включно; у разі неможливості проведення загальних зборів акціонерів акціонерного товариства або учасників корпоративного інвестиційного фонду у зв'язку з розташуванням акціонерних товариств або корпоративних інвестиційних фондів на тимчасово окупованих територіях,

загальні збори акціонерів акціонерних товариства або учасників корпоративних інвестиційних фондів мають бути проведені протягом 90 днів після завершення дії воєнного стану.; встановлено, що у разі закінчення строку дії повноважень членів органів управління акціонерного товариства в період дії воєнного стану, їх повноваження вважаються продовженими до дати прийняття загальними зборами акціонерного товариства рішення про обрання членів органів управління акціонерного товариства. Також встановлено, що у разі закінчення строку дії повноважень членів наглядової ради корпоративного інвестиційного фонду в період дії воєнного стану, їх повноваження вважаються продовженими в частині повноважень з підготовки, скликання і проведення загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду до дати прийняття загальними зборами корпоративного інвестиційного фонду рішення про обрання членів наглядової ради корпоративного інвестиційного фонду, у разі закінчення строку дії договору про управління активами корпоративного інвестиційного фонду в період дії воєнного стану, повноваження компанії з управління активами, з якою було укладено відповідний договір, вважаються продовженими в частині повноважень щодо взаємодії з Центральним депозитарієм цінних паперів щодо питань підготовки, скликання і проведення загальних зборів учасників відповідного корпоративного інвестиційного фонду (в тому числі, повноважень щодо підписання розпоряджень на складення переліку учасників відповідного корпоративного інвестиційного фонду, яким направляється повідомлення про проведення загальних зборів, та переліку учасників відповідного корпоративного інвестиційного фонду, які мають право на участь у загальних зборах) до дати прийняття такими загальними зборами корпоративного інвестиційного фонду рішення про обрання (заміну) компанії з управління активами та укладення договору з нею [6-8].

Крім того, з 11:00 24.02.2022 зупинено розміщення, обіг та викуп всіх цінних паперів, проведення операцій в системі депозитарного\обліку та системах клірингового обліку осіб, яка провадять клірингову діяльність, окрім проведення операцій необхідних для здійснення Національним банком монетарної та грошово-кредитної політики і Міністерством фінансів операцій з обслуговування державного боргу.

Встановлено учасникам ринків капіталу (депозитарним установам тощо) необхідність передачі НДУ/ДУ «АРІФРУ» масивів документів для резервного зберігання, хоча відкриття нових рахунків у ЦП дозволено.

Також НКЦПФР постановлено депозитарним установам здійснювати виплати за цими державними цінними паперами - за виключенням операцій на користь фізичних і юридичних осіб, які мають належність до російської федерації або республіки білорусь, або пов'язані з цими країнами.

Зупинено процесуальні дії щодо підписання актів про правопорушення та розгляд справ про порушення вимог законодавства щодо: захисту прав споживачів фінансових послуг; ринків капіталу та організованих товарних ринків; системи накопичувального пенсійного забезпечення; вимог законодавства щодо запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню

розповсюдження зброї масового знищення на час дії воєнного стану в Україні.

Спрощено відкриття рахунків у ЦП для ДУ та процедуру заключення договорів для осіб, які мають намір купити державні цінні папери. Процедура ідентифікації та верифікації клієнтів здійснюється засобами мобільного зв'язку та/або електронною поштою (дані паспорту або дані з ЄДР ЮОФОПГФ). **Після завершення дії воєнного часу депозитарні установи та інвестиційні фірми протягом 10 робочих днів повинні здійснити заходи для завершення повної процедури ідентифікації та верифікації клієнтів.**

На період дії воєнного стану емітентів цінних паперів звільнено від обов'язку розкривати регульовану інформацію в строки, встановлені чинним законодавством та нормативними актами регулятора.

Крім того, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 № 209 «Деякі питання державної реєстрації в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28.02.2022 № 164» державна реєстрація, у тому числі змін до установчих документів, проводиться виключно державними реєстраторами юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців, посадовими особами Міністерства юстиції, його територіальних органів, включеними до затвердженого Міністерством юстиції переліку державних реєстраторів та посадових осіб, яким в умовах воєнного стану надається доступ до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та/або Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань.

Звісно, це невелика кількість змін, про які можна говорити й зазначити про їх ефективність чи навпаки, проте, головне, дотримання при їх реалізації виконання базових принципів верховенства права та інтересів й прав суб'єктів господарювання, закладених в Конституції України.

В той же час, слід зазначити, що вказані зміни дали можливість бізнесу з урахуванням реалій сьогодення як продовжити роботу, так і відновити її, однак, дієвість та ефективність таких заходів покаже час, але процес нормотворчості не має зупинятися, і показовим є те, що бізнес сьогодні отримує підтримку.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України, 16.01.2003 № 436-IV, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144.
2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 № 389-УІІІ.
3. Постанова КМУ від 03.03.2022 № 187 «Про забезпечення захисту національних інтересів за майбутніми позовами держави Україна у зв'язку з військовою агресією».
4. Указ Президента України: № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» {Строк дії воєнного стану в Україні продовжено з 05 години 30 хвилин 26.03.2022 строком на 30 діб згідно з Указом Президента № 133/2022 від 14.03.2022};{Строк дії воєнного

стану в Україні продовжено з 05 години 30 хвилин 25.04.2022 строком на 30 діб згідно з Указом Президента № 259/2022 від 18.04.2022};{Строк дії воєнного стану в Україні продовжено з 05 години 30 хвилин 25.05.2022 строком на 90 діб згідно з Указом Президента № 341/2022 від 17.05.2022};{Строк дії воєнного стану в Україні продовжено з 05 години 30 хвилин 23.08.2022 строком на 90 діб згідно з Указом Президента № 573/2022 від 12.08.2022}.

5.

ішення НКЦПФР від 16.03.2022 № 176 «Про внесення змін до Тимчасового порядку скликання та дистанційного проведення загальних зборів акціонерів та загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду».

6. Рішення НКЦПФР від 16.03.2022 № 177 «Щодо особливостей функціонування органів управління акціонерів акціонерного товариства на період дії воєнного стану».

7. Рішення НКЦПФР від 16.03.2022 № 1183 «Щодо особливостей проведення загальних зборів акціонерів та загальних зборів учасників корпоративного інвестиційного фонду на період дії воєнного стану».